

ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ - ΤΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΗΣΤΟΡΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΥΧΝΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟ

Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Σελ.: 48-49 Ημερομηνία έκδοσης: 09-01-2022
Αρθρογράφος: Επιφάνεια 2035.65 cm² Κυκλοφορία: 12000
Θέματα: ΒΙΒΛΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΤΕΧΝΕΣ

ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Το αστυνομικό μυθιστόρημα είναι συχνά πολιτικό

ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΙΑΒΑΣΜΕΝΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΜΥΘΗΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΟΝ «Ε.Τ.» ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΓΙΟΥΛΗ ΤΣΑΚΑΛΟΥ
Βιβλιοκριτικές

Το 2002 απονεμήθηκε τιμητικός τίτλος (ΟΒΕ) από τη βασίλισσα της Αγγλίας στον πολυβραβευμένο Σκωτσέζο συγγραφέα **Ιαν Ράνκιν** για τις υπηρεσίες του στη λογοτεχνία. Στο ελληνικό κοινό συστήθηκε μέσα από τις εκδόσεις «Μεταίχμιο» και τους «Καταρράκτες». Το «Ένα τραγούδι για δύσκολους καιρούς» είναι η 12η περιπέτεια του κυνικού περιθωριακού, με ιδιαίτερη αδυναμία στο αλκοόλ, επιθεωρητή Τζον Ρέμπους, που ακολουθεί τις δικές του μεθόδους, ισορροπώντας κάθε φορά σε τεταμένο σχοινί. Από την πρώτη στιγμή ή, αν προτιμάτε, από το πρώτο βιβλίο και οι δύο (Ράνκιν και Ρέμπους) αγαπήθηκαν πολύ και απέκτησαν φανατικό κοινό, όπως αποδεικνύουν οι πολλαπλές εκδόσεις των βιβλίων του συγγραφέα και οι τρεις επισκέψεις του στη χώρα μας.

Οι ιστορίες σας απαιτούν προσήλωση στον στόχο. Στόχος είναι η ψυχαγωγία του αναγνώστη όμως ταυτόχρονα οι συγγραφείς πρέπει να προσπαθούν να προβληματίσουν τον αναγνώστη, όχι να τον διδάζουν. Συμφωνείτε;
Πιστεύω ότι το αστυνομικό μυθιστόρημα είναι συχνά πολιτικό. Οφείλει να είναι.

Info

«ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΓΙΑ ΔΥΣΚΟΛΟΥΣ
ΚΑΙΡΟΥΣ»
ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ |
ΓΙΩΡΓΟΣ
ΜΠΑΡΟΥΣΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ |
«ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ»
ΣΕΛ. | 448

Info

«ΟΙ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΕΣ»
ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ |
ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΗΜΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ |
«ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ»
ΣΕΛ. | 680

Εστιάζει στην κοινωνία και στις αιτίες του εγκλήματος μέσα σε αυτήν. Πολλά από αυτά τα εγκλήματα έχουν τις ρίζες τους στη διαφθορά, στην κακή διακυβέρνηση από την πλευρά των κυβερνώντων, είτε στην επιχειρηματική απληστία. Άλλα πηγάζουν από την ανισότητα ή από ανθρώπους που οδηγήθηκαν στην απελπισία (εξαιτίας της φτώχειας, της εξάρτησης από τα ναρκωτικά κ.λπ.). Θα έλεγα, λοιπόν, ότι τα βιβλία που γράφω έχουν ως στόχο να θέσουν ερωτήματα σχετικά με τον κόσμο στον οποίο ζούμε. Γιατί τα πράγματα είναι όπως είναι; Μπορούμε εμείς οι απλοί άνθρωποι να αλλάξουμε κάτι;

Πολλές φορές οι ήρωές σας ζουν περιπέτειες που οδηγούν στα άκρα, τους δοκιμάζετε, τους προκαλείτε να βρουν τρόπο διαφυγής μέσα από πολύπλοκες διαδρομές που ανεβάζουν την ένταση στα ύψη. Το μυστήριο, η δράση, οι ανατροπές ή οι καλοδουλεμένοι χαρακτήρες θέτουν τα θεμέλια για την επιτυχία στις ιστορίες σας;

Προσωπικά με ενδιαφέρει το κεντρικό ερώτημα γύρω από το αστυνομικό μυθιστόρημα - γιατί εμείς οι άνθρωποι οδηγούμαστε σε τέτοιες αποτρόπαιες πράξεις (ιδιαίτερα ο ένας εις βάρος του άλλου); Ένας εγκληματίας δεν είναι ποτέ απλώς ένας εγκληματίας - κάτι τον έχει οδηγήσει σε αυτό το μονοπάτι. Ύστερα έχουμε τους αστυνομικούς ερευνητές (ντετέκτιβ), οι οποίοι κάνουν αυτήν τη δουλειά ακριβώς γιατί έχουν μια ακρόεστη δίψα να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα. Ως μυθιστοριογράφος, είμαι και ο

ίδιος ντετέκτιβ. Όπως και όλοι μας είμαστε στην καθημερινή μας ζωή, στην προσπάθειά μας να βρούμε απαντήσεις σε ερωτήματα και προβλήματα που μας απασχολούν. Θα έλεγα, λοιπόν, ότι ο ρόλος του ντετέκτιβ μάς αντιπροσωπεύει όλους. Ο εγκληματίας, από την πλευρά του, μας δείχνει ένα διαφορετικό μονοπάτι, που θα μπορούσαμε να έχουμε ακολουθήσει ή μπορούμε ακόμα να ακολουθήσουμε στη ζωή μας.

Όταν ένας συγγραφέας γράφει ένα βιβλίο και έρθει η καταξίωση από όλους, όπως η σειρά των βιβλίων σας με τον διάσημο επιθεωρητή Τζον Ρέμπους, πόσο βάρος προσθέτει η διάκριση αυτή στη μετέπειτα συγγραφική του πορεία; Ποια ευθύνη γεννά μια τέτοια καταξίωση απέναντι στο κοινό των αναγνωστών, που περιμένουν τη συνέχεια του έργου του;
Η επιτυχία δεν ήρθε τόσο εύκολα σ' εμένα. Είχα γράψει και εκδώσει δεκάδες μυθιστορήματα μέχρι να καταφέρω να εμφανιστώ στη λίστα των best sellers του Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτή η μακρά και αργή ανοδική περίοδος μου επέτρεψε να αποκτήσω μια διαφορετική αντίληψη, την οποία ενδοχρόνως να μην είχα αν γινόμουν επιτυχημένος από τη μία μέρα στην άλλη. Γενικά, πιστεύω ότι η επιτυχία δεν σε βοηθάει να γράφεις καλύτερα βιβλία, καθώς υπάρχει μεγαλύτερη πίεση να τη διατηρήσεις. Επίσης, γίνεται περιζήτητος (για περιοδείες, συνεντεύξεις, φεστιβάλ κ.λπ.). Θα πρέπει απλώς να ελπίζεις ότι δεν θα ερπυσχάσεις ή δεν θα γίνεις αδρανής - κάθε βιβλίο ακόμα αποτελεί μια νέα πρόκληση για μένα.

ΤΟ ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ ΘΥΜΙΖΕΙ «ΔΟΚΤΩΡ ΤΖΕΚΙΛ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟ ΧΑΪΝΤ»

ΤΙ ΕΠΙΔΙΩΚΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΑΣ, ΤΟ ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ, ΣΤΑ ΕΡΓΑ ΣΑΣ; ΠΟΙΑ ΣΚΟΤΕΙΝΗ Ή ΚΑΛΟΔΙΑΤΗΡΗΜΕΝΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΑΝΑΔΕΙΞΕΤΕ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΗΣ; Το Εδιμβούργο, όπως όλες οι πόλεις, είναι μια πόλη που θυμίζει... το «Δόκτωρ Τζέκιλ και κύριο Χάιντ», ένα μέρος με άφθονο ηθούτο, αλλά και μεγάλη φτώχεια, όπου συνυπάρχουν το καλό και το κακό, το φως και το σκοτάδι, το ηθικό και το παράηθο. Ο δημιουργός του βιβλίου «Δόκτωρ Τζέκιλ και κύριος Χάιντ» γεννήθηκε στο Εδιμβούργο και έχει την πόλη στο DNA του. Αυτός ο δικασμένος εαυτός (Τζέκιλ/Χάιντ) είναι, επίσης, η διαιρεμένη πόλη του Εδιμβούργου. Αυτό είναι που κάνει αυτό το μέρος συναρπαστικό και κατάλληλο για να δημιουργήσει αστυνομικά μυθιστορήματα. Προσωπικά, μου αρέσει να αναζητώ σημεία και στιγμές όπου αυτές οι δύο

πλευρές της ανθρώπινης φύσης συγκλίνουν.

ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΒΙΩΣΑΝ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΠΟΙΟ ΝΕΟ ΕΙΔΟΣ ΔΙΧΑΣΜΟΥ; ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ, ΤΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ ΤΟΥ BREXIT; ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19; Όπως έχω ήδη πει, διανύουμε σκοτεινές και επικίνδυνες εποχές. Παλιές βεβαιότητες αρχίζουν να ξεθωριάζουν ή να διαταράσσονται από ανθρώπους που φαίνεται να ενημερούν στο χάος (πολλοί, μάλιστα, από αυτούς θγάζουν χρήματα από αυτό το χάος). Απελθίζομαι με το Brexit, γιατί είναι μια μηχανή κατασκευασμένη πάνω σε μια σειρά από καθορισμένα ψέματα και έχει καταστροφικές συνέπειες στις ζωές των ανθρώπων. Όταν πλέον προσθέσουμε και την Covid-19 στο Brexit, αυτό που προκύπτει είναι μια μεγάλη καταστροφή. Αισθάνομαι τρομοκρατημένος. Ναι, τρομοκρατημένος.

ΑΝΑΡΤΩΤΕΜΑΙ ΑΝ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΟΙ ΣΤΟΧΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΡΩΣΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ. ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ; ΑΡΚΕΤΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ ΤΟΥΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΥΣ ΟΤΙ ΕΧΟΥΝ ΓΙΝΕΙ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΙΤ. Ύστερα από τόσα χρόνια πορείας και συγγραφής, κ. ΡΑΝΚΙΝ, ΤΙ ΑΠΑΝΤΑΤΕ; Λοιπόν, θα έλεγα ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υπήρξε ποτέ ιδιαίτερα ευγενικό προς τους διανοούμενους και η τρέχουσα παγκόσμια πολιτική φαίνεται να επιδεινώνει την κατάσταση. Ο κόσμος των social media είναι άγριος και ανεξέλεγκτος και δεν υπάρχει χώρος για μια πολυεπίπεδη συζήτηση. Κυριαρχεί η πόλη και όλα είναι απόλυτα. Δεν υπάρχει χώρος για αμφισβήτηση είτε για ανθρώπους που δεν μοιράζονται τις ίδιες απόψεις. Η συζήτηση κάτω από αυτές τις συνθήκες είναι εξαντλητική και άκαρπη. ■

**ΑΠΕΛΠΙΖΟΜΑΙ
ΜΕ ΤΟ BREXIT**

**Ο κόσμος
των social media
είναι άγριος...**

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΛΕΙΔΩΝΟΝΤΑΙ

στον εαυτό τους και επικοινωνούν με μηχανές (υπολογιστές και τηλέφωνα), αντί να προτιμήσουν τη φυσική επαφή. Και η πανδημία δεν μας έχει βοηθήσει σε αυτό...

**ΓΙΑ ΕΜΕΝΑ
ένας από τους
μεγαλύτερους
ντετέκτιβ είναι
ο «Κολόμπο»
τον Πίτερ Φολκ**

Τον κεντρικό σας ήρωα, τον επιθεωρητή Ρέμπους, τον συναντάμε για πρώτη φορά στο «Knots and Crosses» το 1987, σε ηλικία 40 ετών, και τον ακολουθούμε μέχρι την αρχική συνταξιοδότησή του στο «Exit Music» (2007), πριν επανέλθει στην ενεργό δράση στο «Standing in Another Man's Grave» (2012). Μαζί του, βλέπουμε το Εδιμβούργο που αλλάζει. Τελικά, ο Ρέμπους είναι ένας λογοτεχνικός ήρωας του αστυνομικού που γεννάει και φθείρεται από μυθιστόρημα σε μυθιστόρημα; Αδιαμφισβήτητο, ο Ρέμπους υφίσταται αλλαγές μέσα στην πορεία των βιβλίων, όπως αντίστοιχα και ο κόσμος της αστυνομικής στη σύγχρονη Σκωτία. Ο Ρέμπους που συναντάμε το 1987 δεν θα μπορούσε πλέον να σταθεί στο αστυνομικό σώμα τού σήμερα - κάθε φορά που σπάει τους κανόνες θα τον ανακάλυπταν και θα διεξαγόταν έρευνα! Στην πραγματικότητα, όταν ο Ρέμπους επιστρέφει (στο «Standing in Another Man's Grave») ο αστυνομικός Εσωτερικών Υποθέσεων δεν τον θέλει εκεί. Βλέπει τον Ρέμπους σαν δεινόσαυρο! Όμως και οι δεινόσαυροι μπορεί να έχουν ενδιαφέρον...

Στα αστυνομικά μυθιστορήματα συμβαίνει συχνά να αναρωτιόμαστε για τη σχέση του ντετέκτιβ-πρωταγωνιστή με τον συγγραφέα του. Πώς θα περιγράφατε τη σχέση σας με τον Τζον Ρέμπους; Όσο μεγαλώνει ο Ιαν Ράνκιν μοιάζει στον Τζον Ρέμπους; Δεν ξέρω πώς είναι ο Ρέμπους εμφανιστικά. Δεν τον περιγράφω σχεδόν ποτέ. Σίγουρα είναι ακόμα μερικά χρόνια μεγαλύτερος

από εμένα και δεν έχουμε κοινά χαρακτηριστικά. Όμως, απολαμβάνω να γράφω γι' αυτόν τώρα που έχει αποσυρθεί. Μοιάζει σατισμένος με τον κόσμο που αλλάζει και αναρωτιέται αν έχει ακόμα κάποιο ρόλο να παίξει σε αυτόν. Αυτό το βρίσκω πραγματικά ενδιαφέρον.

Γιατί επιλέξατε το είδος του αστυνομικού αφηγηματος; Τι σας έλκει περισσότερο σε αυτό;

Για εμένα το αστυνομικό μυθιστόρημα έχει «όλο το πακέτο». Αποκτάς μια καλή αίσθηση του χώρου, έναν δυνατό, χαρισματικό πρωταγωνιστή, μεγάλα ηθικά ερωτήματα που τίθενται στον αναγνώστη, όπως επίσης και μια συναρπαστική περιπέτεια. Είναι παιχνιδιάρικο, αλλά και σοβαρό. Γιατί να θέλω να γράψω οτιδήποτε άλλο;

Ο κόσμος μας αλλάζει ραγδαία. Μέσα σε αυτόν ο συγγραφέας πώς υπάρχει, πώς συμπεριφέρεται; Είναι εύκολο να απομονώνεται για να γράψει;

Στη διάρκεια της πανδημίας ανακάλυψα ότι έγραφα περισσότερο από ποτέ - πιθανώς το να γράφεις για έναν κόσμο χωρίς πανδημία είναι ένα μέσο διαφυγής από αυτή. Θα προκύψουν, άραγε, μυθιστορήματα από και για την πανδημία; Δεν το γνωρίζω. Γίνεται όλο και πιο δύσκολο να γράφεις μυθοπλασία για έναν κόσμο όπου όλο και πιο δύσκολα μπορείς να ξεχωρίζεις την πραγματικότητα από τη φαντασία. Αυτός ο κόσμος της «μεταλήθειας» στον οποίο ζούμε με ανησυχία. Θυμάμαι τη φράση ενός φιλοσόφου που είπε πως όταν οι άνθρωποι παύουν να πι-

στεύουν στον Θεό δεν πιστεύουν σε τίποτα, αλλά θα πιστέψουν οτιδήποτε. Φαίνεται ότι εκεί οδηγούμαστε. Επίσης, είναι δύσκολο να γράφεις για αστυνομικούς ερευνητές παρουσιάζοντάς τους ως «καλά παιδιά» σε έναν κόσμο όπου όλο και περισσότερο τους βλέπουμε στις ειδήσεις ως σχεδόν καταπιεστικές, милитаристικές φυγούρες. Η δεκαετία του '30 φαίνεται να επιστρέφει.

Πιστεύετε ότι το αστυνομικό έχει εξελιχθεί στο κοινωνικό μυθιστόρημα της εποχής μας; Το έγκλημα είναι και εδώ παρόν, και μάλιστα προσλαμβάνει νέες μορφές στα χρόνια της νεοφιλελεύθερης συνθήκης... Η αστυνομική λογοτεχνία εντοπίζει αυτές τις μεταλλάξεις στο πέρασμα του χρόνου;

Το αστυνομικό μυθιστόρημα δεν χρειάζεται να είναι πολιτικό ή κοινωνικά ευαίσθητο. Μπορεί να αποτελέσει μια διασκεδαστική απόδραση από την καθημερινότητα ή έναν γρίφο που καλείσαι να λύσεις διαβάζοντας σε μια διαδρομή με το τρένο. Γενικά, όμως, απολαμβάνω να διαβάζω αστυνομικά μυθιστορήματα με κοινωνική συνείδηση. Για εμένα ένας από τους μεγαλύτερους ντετέκτιβ είναι ο «Κολόμπο» του Πίτερ Φολκ (στην τηλεόραση). Είναι ένας καθημερινός αλλά πολύ έξυπνος άνθρωπος. Τα πρόσωπα που ερευνά (συνήθως προερχόμενα από ανώτερα κοινωνικά κλίμακα) τον υποτιμούν, γιατί ο ίδιος δεν τους μοιάζει ούτε ακούγεται σαν αυτούς. Εκείνος, όμως, είναι ο βραχνάς τους. Βρίσκεται στο πλευρό της Δικαιοσύνης και πάντοτε κερδίζει. ■

«Μια πατρίδα έχει πάντα ανάγκη από το παρελθόν της», για τη δική σας γενέθλια γη αναφέρεστε κατ' επανάληψη. Τους κουβαλάμε τους ήρωές μας, κ. Ράνκιν; Και ναι, όλοι μας κουβαλάμε τις ιστορίες μας, τις ιστορίες που μάθαμε ως παιδιά, τους μύθους, τους θρύλους και τις οικογενειακές αφηγήσεις. Μας κάνουν μέρος μιας κοινότητας και η κοινότητα είναι η πιο σημαντική δύναμη μιας κοινωνίας - αυτή η αίσθηση ότι όλοι μοιραζόμαστε κάτι, έχουμε κάτι κοινό. Και πάλι φοβάμαι πως γινόμαστε οπαδοί του απομονωτισμού. Τα έθνη απομακρύνονται από τις γειτονικές τους χώρες και κυριαρχεί η δυσπιστία. Οι άνθρωποι κλειδώνονται στον εαυτό τους και επικοινωνούν με μηχανές (υπολογιστές και τηλέφωνα), αντί να προτιμήσουν τη φυσική επαφή. Και η πανδημία δεν μας έχει βοηθήσει σε αυτό. Είμαστε καλύτεροι όταν δουλεύουμε συλλογικά, παρά χωριστά. Δεν μπορούμε απλώς να είμαστε καταναλωτές. Υπάρχει ένα βαθύτερο νόημα στο να είσαι άνθρωπος από αυτό.

Η εποχή μας είναι εποχή των λαβυρίνθων; Και, αν ναι, ποιος ο δικός μας λαβύρινθος και ποιος ο μίτος να βρούμε από αυτόν; Ω ναι, ο κόσμος μπορεί μερικές φορές να μοιάζει με έναν λαβύρινθο. Όμως, ένα καλό μυθιστόρημα μπορεί να γίνει ο μίτος που θα οδηγήσει τον αναγνώστη μέσα από αυτόν τον λαβύρινθο σε μια απάντηση ή μια βεβαιότητα. Αυτές οι απαντήσεις ίσως να μην είναι εύκολες ή βολικές, αλλά το ταξίδι θα είναι σίγουρα συναρπαστικό και θα τους αποζημιώσει. ■